4/04/19

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering

ARRÊTÉ DU GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'ANCIEN HOTEL BOEL SIS RUE ROYALE 288 A SAINT-JOSSE-TEN-NOODE

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu le Code bruxellois de l'aménagement du territoire (CoBAT), articles 226 et 228 ;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 15 juin 2017 entamant la procédure de classement comme monument de la totalité de l'ancien Hôtel Boël sis rue Royale 288 et de la façade avant de sa dépendance sis rue de la poste 38 à Saint-Josse-ten-Noode ;

Considérant que le collège des Bourgmestre et Echevins de la commune de Saint-Josse-ten-Noode a émis en séance du 15 mai 2018 un avis favorable au classement, dans le délai prévu par l'article 225 § 1er du CoBAT ;

Considérant que le propriétaire du bien a émis en date du 13 juin 2018 un avis favorable au classement dans le délais prévu à l'article 224 du CoBAT ;

Considérant que le propriétaire a fait mention d'un projet de restauration et de réhabilitation de l'ensemble de la propriété. Que ce projet prévoit également le rehausse du bâtiment rue de la Poste et que le propriétaire souhaite une assurance juridique quant à la compatibilité de son projet avec le classement ;

Considérant que la Commission Royale des Monuments et des Sites (CRMS) a émis en séance du 23 décembre 2016 un avis favorable au classement sous réserve;

Considérant que cette réserve concerne le souhait d'exclure la façade de la rue de la Poste de la protection puisque la protection de ce seul élément ne tient pas compte de la volumétrie du bâtiment. En outre, la CRMS

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET VOORMALIGE HOTEL BOËL GELEGEN KONINGSSTRAAT 288 TE SINT JOOST-TEN-NODE

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO), artikels 226 en 228;

Gelet op het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 15 juni 2017 houdende instelling van de procedure tot bescherming als monument van de totaliteit van het voormalig Hotel Boël gelegen Koningsstaat 288 en van de voorgevel van zijn bijgebouw gelegen Poststraat 38 te Sint-Joost-ten-Node;

Overwegende dat het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Joost-ten-Node tijdens zijn zitting van 15 mei 2018 een positief advies heeft uitgebracht betreffende de bescherming, binnen de termijn zoals bepaald door artikel 225 § 1 van het BWRO;

Overwegende dat de eigenaar van het goed op 13 juni 2018 een gunstig advies heeft uitgebracht over de bescherming binnen de termijn zoals bepaald door artikel 224 van het BWRO;

Overwegende dat de eigenaar melding maakt van een project tot restauratie en rehabilitatie van de volledige eigendom. Dat dit project eveneens de ophoging van het gebouw aan de Poststraat behelst en hij juridische zekerheid wenst met betrekking tot de verenigbaarheid van het project met een bescherming;

Overwegende dat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML) tijdens haar zitting van 24 oktober 2018 een gunstig advies onder voorbehoud heeft uitgebracht betreffende de bescherming;

Overwegende dat dit voorbehoud de wens tot uitsluiting uit de bescherming van de gevel aan de Poststraat betreft omdat de bescherming van enkel dit element geen rekening houdt met de volumetrie van het gebouw. Daarenboven

estime que l'Hôtel Boël a conservé son authenticité et son intégrité et que ce n'est pas le cas du reste de la parcelle dont la cohérence et la perception sont fortement altérées par la construction de bureaux en intérieur d'îlot ;

Considérant que le bâtiment du 38 rue de la Poste est repris à l'inventaire du patrimoine architectural, en application des articles 207 et 333 du Code Bruxellois de l'Aménagement du Territoire ;

Considérant que ce bâtiment est repris dans la zone de protection délimitée par le présent arrêté autour de l'ancien Hôtel Boël sis rue Royale 288 ;

Considérant que ces dispositions permettent d'accorder une attention particulière aux valeurs historique, sociale et esthétique du bien et de son environnement dans le cadre de la gestion urbanistique et du permis unique ;

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Monuments et Sites,

meent de KCML dat het Hôtel Boël zijn authenticiteit en integriteit behouden heeft en dat dit niet het geval is voor de rest van het perceel waarvan de coherentie en de perceptie sterk gewijzigd werd door de constructie van bureaus in het binnenhuizenblok;

Overwegende dat het gebouw aan de Poststraat 38, in overeenstemming met onder meer de artikelen 207 en 333 van het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening, opgenomen is in de inventaris van het onroerend erfgoed;

Overwegende dit het gebouw, door onderhavig besluit, opgenomen wordt in de vrijwaringszone afgebakend rond het voormalig Hôtel Boël gelegen Koningsstraat 288;

Overwegende dat deze maatregelen toelaten een bijzondere aandacht te besteden aan de historische, sociale en esthetische waarde van het goed en de omgeving ervan in het kader van het stedenbouwkundig beheer en van de unieke vergunning;

Op voordracht van de Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Monumenten en Landschappen,

Après délibération,

Na beraadslaging,

GOUVERNEMENT DE LA REGION BRUXELLES-CAPITALE - BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING - CHANCELLERIE KANSELARIJ

Arrête:

Article 1er – Est classée comme monument la totalité de l'ancien Hôtel Boël, en ce compris les éléments de décor qui font partie intégrante du bien sis rue Royale 288 à Saint-Josse-Ten-Noode en raison de sa valeur historique, artistique et esthétique, comme décrit dans l'annexe I de cet arrêté.

Le bien est connu au cadastre de Saint-Josse-Ten-Noode, 1ère division, section A, parcelle n° 258M2.

Besluit:

Artikel 1 – Wordt beschermd als monument de totaliteit van het voormalige Hôtel Boël, met inbegrip van de decoratie-elementen die integrerend deel uitmaken van het goed, gelegen Koningsstraat 288 te Sint-Joost-ten-Node omwille van zijn historische, artistieke en esthetische waarde, zoals nader bepaald in bijlage I van dit besluit.

Het goed is bekend ten kadaster te Sint-Joost-ten-Node, afdeling 1, sectie A, perceel nr. 258M2.

La délimitation du monument est indiquée au plan joint en annexe II du présent arrêté.

Art. 2 - La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries ainsi que les parties de parcelles et de voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 3 – Le Ministre qui a les Monuments et Sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 04-04-2019

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale Chargé des Pouvoirs locaux, du Développement territorial, de la Politique de la Ville, des Monuments et Sites, des Affaires étudiantes, du Tourisme, de la Fonction publique, de la Recherche scientifique et de la Propreté publique,

Rudi VERVOORT

De afbakening van het monument wordt aangeduid op het plan gevoegd in bijlage II bij dit besluit.

Art. 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument omvat het geheel van de percelen en de wegen, evenals gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het plan in bijlage II van dit besluit.

Art. 3 – De Minister bevoegd voor Monumenten en Landschappen wordt belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 04-04-2019

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Territoriale Ontwikkeling, Stedelijk Beleid, Monumenten en Landschappen, Studentenaangelegenheden, Toerisme, Openbaar Ambt, Wetenschappelijk Onderzoek en Openbare Netheid,

GOUVERNEMENT DE LA REGION BRUXELLES-CAPITALE - CHANCELLERIE - BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING - KANSELARIJ

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
11-04-2019
Chancellerie - Kanselarij
Hamid MHAOUCHI

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'ANCIEN HOTEL BOEL SIS RUE ROYALE 288 A SAINT-JOSSE-TEN-NOODE

Référence cadastrale : Saint-Josse-ten-Noode, 1ère division, section A, parcelle n°258M2.

Description sommaire :

Situé sur l'axe de la rue Royale, entre le boulevard du Jardin Botanique et l'église Sainte-Marie, cet hôtel de maître de style éclectique est signé et daté 1913 par l'arch. M. HEYNINX. L'immeuble est doté de dépendances (conciergerie, remises à voitures) se développant vers la rue de la Poste (n° 38) et en contrebas du niveau de la cour. A l'emplacement de la cour, l'immeuble a été agrandi par l'ajout d'une extension à usage de bureaux en 1958. Cette dépendance et cette extension ne sont pas incluses dans la mesure de classement.

Vers la rue Royale, l'hôtel présente une imposante façade de style Beaux-Arts en simili-pierre sur soubassement de pierre bleue. L'élévation de quatre travées compte trois niveaux et une toiture mansardée en ardoises, percée d'œils-de-bœuf. Le rez-de-chaussée est souligné par des refends. Les baies cintrées sont inscrites et garnies de clef et de garde-corps à balustres. À gauche, la porte d'accès présente des vantaux en bois sculpté. Aux étages, les travées du milieu sont délimitées par des pilastres à refends magnifiées au premier étage par un balcon, pourvu d'un parapet ajouré, sur consoles monumentales. Les fenêtres sont surlignées de moulures et frappées de clef à visage de nymphe ou de satyre. Le niveau supérieur en attique est marqué par une corniche à denticules et consoles jumelées. La corniche terminale est couronnée par un parapet ajouré qui devance les lucarnes de la mansarde. L'ensemble conserve sa menuiserie d'origine.

La façade postérieure plus sobre fait référence au style néo-Renaissance flamande. Elle se caractérise par l'usage de bandes de pierre bleue alternant avec des briquettes blanches vernissées, l'utilisation de la pierre bleue pour les linteaux de fenêtres, certaines à croisée, et par la présence d'un pignon à rampants droits sous pinacle. Les fenêtres à l'origine garnies de vitraux ont été partiellement remplacées.

Le plan, classique, de l'Hôtel se compose au rez-de-chaussée de trois pièces en enfilade du côté droit et à gauche d'une hall d'entrée et d'une grande cuisine octogonale séparée par un grand escalier donnant accès aux pièces des étages.

A l'intérieur, l'immeuble conserve ses dispositions d'origine et la majorité de ses éléments de décor et ce malgré les transformations réalisées pour changer son affectation de logement en bureaux et y établir à la fin des années 1950 le siège d'une importante société cinématographique. Les travaux ont surtout consisté au démontage des salles de bains et de la cuisine. Des modifications plus substantielles ont touché l'intérieur d'îlot et la dépendance rue de la Poste ou de nouveaux bureaux et réserves ont été aménagés ainsi qu'une salle de projection (hors classement).
Au rez-de-chaussée, après le passage par un vestibule, un hall accueille le visiteur. Son sol est revêtu d'un damier de dalles de marbre rouge et blanc. Le départ de l'escalier d'honneur est orné d'un lion sculpté (de type mosan ou namurois ?) et sa rampe munie de balustres en bois vernis. Le plafond à caissons est peint. Les consoles et portes sont sculptées, frappées des symboles des évangélistes. Les portes sont encadrées de pilastres en faux marbre et garnies de tympan mouluré. Le hall distribue, vers la rue, un petit bureau couvert de lambris sombres très ornementés de style néo-Renaissance flamand intégrant du mobilier et une petite cheminée d'angle et un salon muni d'une imposante cheminée en pierre de style néo-Renaissance à montant gaîné à tête de lion et boiseries ornementées de rinceaux et colonnes engagées. En enfilade avec celui-ci se déploie la grande salle à manger et un autre salon. Le sol est parqueté en chevrons. Les murs sont couverts au 2/3 de lambris à panneaux et corniches sculptées interrompus par d'imposantes cheminées : l'une en marbre rouge et noir, l'autre en pierre bleue dont les montants ont la forme de cariatides et dont le fond est garni de tableaux en carreaux de Delft. Elles conservent des taques en fonte anciennes. Le plafond en bois vernis est rythmé par les poutres, reposant sur des corbeaux sculptés. Dans la partie gauche, un corridor conduit à un escalier de service, à l'office et à l'ancienne cuisine. Cette pièce de plan octogonal est voûtée et caractérisée par des croisés d'ogive et un imposant corps de cheminée d'inspiration gothique. Les murs sont percés de baies à arcs brisés et, comme ceux des sanitaires, couverts de carreaux de Delft.

Au second niveau, le plafond du hall est éclairé par un imposant lanterneau dont la verrière présente un médaillon peint figurant Saint-Michel à cheval. Une porte monumentale à colonnes torse ouvre sur un salon et un boudoir couvert de bois vernis. La pièce centrale était jadis réservée à la chambre à coucher principale, suivie d'un vaste cabinet de toilette combiné à un dressing vers la façade postérieure.
L'ensemble de ces pièces présente un décor inspiré par le style Louis XVI, notamment des cheminées de marbre, miroirs et plafonds peints (Mars sur son char, vasque et guirlandes de fleurs, putti, allégorie de la Belgique), le tout encadré de lambris moulurés. Des espaces de rangements, sanitaires et chambres plus modestes se situent également au niveau des entresols des 1er et 2e étages.

Au-dessus de l'espace de la salle à manger, sur deux niveaux, se déploie une vaste salle (oratoire). Cet espace totalement lambrissé s'ouvre sur la charpente apparente ouvragée et richement sculptée. Les vitraux garnissant les baies ont été déposés et remplacés par des doubles vitrages. La pièce comporte une imposante cheminée, à colonnes torses, surmontée d'une figure sculptée du christ enfant. Une galerie agrémente cet espace singulier et donne accès à une petite pièce à plafond à caissons. Le décor est particulièrement soigné. Au dernier niveau, les chambres du personnel ont été transformées en un petit appartement de fonction.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 206 du Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire.

Intérêt historique, artistique, esthétique

La rue Royale relie sur un tracé d'environ sept kilomètres, le Palais royal de Bruxelles au château de Laeken. Le projet de ce tracé est envisagé dès les années 1820, sous le régime hollandais. Traversant les communes de Bruxelles, Saint-Josse et Schaerbeek, elle connait plusieurs phases de développement. Attirant la haute bourgeoisie, elle se construit de beaux hôtels de maîtres mitoyens à partir des années 1830. Si la majorité des immeubles adopte le style néo-classique, d'autres s'inspirent davantage de la Renaissance ou des styles néo en vogue à la fin du 19e siècle, tout en respectant les alignements. Les parcelles arrière sont traditionnellement occupées par des immeubles dédiés aux communs et aux écuries.

Construit en 1913 par M. Heyninx (1875-1965) à la demande de Georges Boël, cet imposant hôtel de maître remplace un hôtel antérieur de 1863 dont l'ordonnance était identique.

La famille Boël est une famille d'industriels belges principalement active dans les secteurs de la sidérurgie et de la finance. Elle figure toujours parmi les plus influentes et nanties de Belgique. Georges Boël est l'un des fils du célèbre industriel Gustave Boël (1837- 1912) qui donnera son nom aux usines sidérurgiques de La Louvière et décèdera à Saint-Josse-ten-Noode. A la mort de Gustave, c'est Georges (?-?) et surtout son frère Pol-Clovis (1868-1941) qui reprendront ses mandats dans de nombreuses sociétés. Georges Boël partageait son temps entre Bruxelles et le château qu'il avait fait bâtir à Falaën.
La résidence urbaine de Georges Böel, à fonction représentative, est une parfaite illustration du mode de vie de la bourgeoisie 'industrielle' de l'époque. Elle comporte des pièces de réception dont la décoration abondante et qualitative était destinée à impressionner les invités, ainsi que des espaces pour le personnel.

L'immeuble de la rue Royale après avoir été occupé par la famille Boël, a été occupé dans la seconde moitié du 20e siècle par une société de distribution cinématographique (Metro Goldwin Mayer) qui y a développé ses activités spécifiques (construction e. a. de bureaux de réserves et d'une salle de projection) tout en conservant le décor d'origine.

L'architecte et ingénieur Maurice Heyninx était apprécié de la haute bourgeoisie. En service au Palais Royal de 1903 jusqu'en 1946 et de 1950 jusqu'en 1955, il porte à partir de 1913 le titre d'« Architecte des Palais royaux ». Il était responsable du petit entretien des bâtiments et des Collections Royales. Sa production architecturale est peu étudiée. Il réalisera plusieurs hôtels de maître en style éclectique ou Beaux-Arts aux finitions soignées, notamment la villa de style Beaux-Arts de l'avenue de l'Horizon 12 à Woluwe-Saint-Pierre. Il réalisa également des bâtiments à vocation industrielle comme le Dépôt des magasins de la Bourse sis rue d'Alost 7-11 (classé par AG 28.05.1998), l'ancienne Fabrique de Veilleuses R. Kleist sise boulevard de Nieuport 4-7 et l'immeuble à appartements et complexe industriel de la papeterie J. Vanderbeuren et Cie sis boulevard d'Ypres 24-32 à Bruxelles. Il réalisa aussi la galerie de liaison couverte en fer et verre de la sacristie de l'église Saint-Jacques sur Coudenberg vers le Palais royal. Le choix de cet architecte, possédant, comme la famille Boël, des liens avec la famille royale, n'est sans doute pas un hasard et ajoute au prestige et à la représentativité du bâtiment.

L'hôtel Boël sis rue Royale constitue un très bel exemple d'architecture éclectique. Il est particulièrement représentatif du courant conservateur de l'architecture bourgeoise antérieure à la première guerre s'opposant à l'Art nouveau et alliant ici l'historicisme régional à une combinaison des grands styles français, avec des références à l'iconographie catholique. La façade de style Beaux-Arts mais plus encore l'intérieur se distinguent par leur variété stylistique et la qualité d'exécution. L'architecte s'inspira librement de la Renaissance flamande notamment pour les salons du rez-de-chaussée, l'escalier d'honneur, la cuisine, la salle sous charpente apparente sculptée. On admire en particulier le traitement des panneaux de bois sculpté, des portes monumentales, des cheminées de pierre à manteau sculpté, des panneaux en Delft et des nombreux vitraux enchâssés dans les baies. Le vocabulaire fait largement allusion à la musique, la religion et l'histoire de Flandre et de Belgique. Au bel étage, les salons font d'avantage référence au style néo-Louis XVI. On y retrouve des cheminées en marbre, des lambris caractéristiques, des plafonds ornés de peintures, représentant e.a. des *putti* et allégories; l'ensemble des parquets et carrelages sont de qualité. Des taques et éléments sculptés anciens et carreaux de Delft se mêlent au décor des cheminées. Certains de ces éléments furent récupérés d'autre habitations ou acquis sur le marché de l'art. Ceci semble être le cas du manteau de cheminée pourvu de cariatides et de carrelages de Delft, ainsi que probablement de certains éléments en bois de la vaste pièce sous toiture. L'intégration d'éléments d'antiquité authentiques se pratiquait beaucoup dans les demeures de la grande bourgeoisie. Elle était un moyen de donner une légitimité aux capitaines d'industrie parvenus à une haute position sociale.
La valeur de ce bien est remarquable. Il témoigne de la grande maîtrise des artisans, dont l'identité n'est pas connue à ce jour, qui réinterprètent les formes et styles du passé et les combine aux techniques et à l'esthétique de leur temps pour créer une œuvre d'une qualité esthétique indéniable et d'une grande richesse ornementale. Les interventions postérieures ont dénaturé l'intérieur d'îlot mais respecté les décors et volumes anciens. La dépendance de la rue de la Poste dont la façade est inchangée est en lien direct avec l'immeuble principal et mérite également d'être préservée pour conserver la cohérence du bien .

Archives
ACSJ/Urb./TP 99 (1863), 8552, 8567 (1913) ; 15346 (1957) ; 14413 (1958).

Bibliographie:
http://www.irismonument.be/fr.Saint-Josse-ten-Noode.Rue_Royale.288.html
M. Van Hees, Le château Boël de Falaën, 2007 (http://www.frerealbert.be/fortunes/boel/le-chateau-boel-de-falaen/36/)
P. Van den Eeckhout, G. Vanthemsche (dir.), Bronnen voor de studie van het hedendaagse België, 19de -21ste eeuw, Brussel, 2009, p. 278.

Vu pour être annexé à l'arrêté du , 0 4

CHANCELLERIE
KANSELARIJ
GOUVERNEMENT DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, , du Développement territorial, de la Politique de la Ville, des Monuments et Sites, des Affaires étudiantes, du Tourisme, de la Fonction publique, de la Recherche scientifique et de la Propreté publique.

Rudi VERVOORT

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
11-04-2019
Chancellerie - Kanselarij
Hamid MHAOUCHI

BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET VOORMALIGE HOTEL BOËL GELEGEN KONINGSSTRAAT 288 TE SINT-JOOST-TEN-NODE

Kadastrale gegevens: Sint-Joost-ten-Node, afdeling 1, sectie A, , perceel nr. 258M2.

Beknopte beschrijving:

Dit eclectisch herenhuis, gelegen op de as van de Koningsstraat tussen de Kruidtuinlaan en de Sint-Mariakerk, is gesigneerd en gedateerd 1913 door architect M. HEYNINX. Het gebouw is voorzien van bijgebouwen (conciergerie, garage) die zich bevinden aan de kant van de Poststraat (nr. 38) en gelegen zijn op een lager niveau dan de koer. Op deze koer werd het geheel vergroot door de toevoeging van een uitbreiding dat dienst doet als bureaus. Dit bijgebouw en deze uitbreiding zijn niet vervat in de beschermingsmaatregel.

Aan de Koningstraat heeft het herenhuis een imposante gevel in Beaux-Artststijl, opgetrokken in similisteen met een plint in blauwsteen. De opstand met vier traveeën telt drie niveaus en een leien mansardedak voorzien van oeils-de-boeuf. Het gelijkvloers is onderlijnd door inkepingen. De rondbogige muuropeningen zijn verdiept en voorzien van sleutels en borstweringen. Aan de linkerkant heeft de toegangsdeur gebeeldhouwde deurvleugels. Op de verdiepingen zijn de middelste traveeën afgebakend door pilasters met inkepingen die op de eerste verdieping nog benadrukt worden door een balkon op monumentale consoles voorzien van een borstwering met openingen. De vensters worden onderlijnd door moulures en sleutels met gezichten van nimfen of saters, en voorzien van borstweringen met balusters. De bovenste, attiekverdieping wordt gemarkeerd door een getande kroonlijst met gekoppelde consoles. De eind-kroonlijst wordt bekroond door een borstwering met openingen die zich voor de dakkapellen van het mansardedak bevindt. Het geheel heeft zijn oorspronkelijke schrijnwerk behouden. De meer sobere achtergevel refereert naar de neo-Vlaamse renaissancestijl. Hij wordt gekarakteriseerd door het gebruik van banden in blauwsteen afgewisseld met wit geverniste baksteen, het gebruik van blauwsteen voor de lintelen van de vensters, sommige gekruist, en door de aanwezigheid van een geveltop onder pinakels. De vensters, oorspronkelijk voorzien van glas-in-lood, werden gedeeltelijk vervangen.

Het klassieke plan van het Hôtel bestaat uit, aan de rechterkant, drie opeenvolgende ruimten en aan de linkerkant uit een grote hal en een achthoekige keuken gescheiden door een grote trap die toegang verleent tot de ruimten op de verdiepingen.

Intern bleef de oorspronkelijke inrichting en de meerderheid van de decoratie-element bewaard en dit ondanks de wijzigingen doorgevoerd voor de bestemming van woongelegenheid naar bureaus te veranderen. Men heeft er aan het einde van de jaren 1950 een belangrijke cinematografische maatschappij in gevestigd. De werken hebben er vooral in bestaan de badkamers en keuken te demonteren. Meer substantiële wijzigingen werden doorgevoerd in het binnenhuizenblok en aan het bijgebouw aan de Poststraat waar nieuwe bureaus en voorraadruimtes ingericht werden, evenals een projectieruimte (niet inbegrepen in de vrijwaring).

Op het gelijkvloers bevindt zich na de vestibule, de inkomhal. De vloer hiervan is bedekt met rode en witte marmeren tegels in dambordpatroon. De trappaal van de eretrap is voorzien van een gesculpteerde leeuw (van het Maaslandse of Naamse type?) en de traptreden is voorzien van houten geverniste balusters. Het cassettenplafond is geschilderd. De consoles en deuren zijn gebeeldhouwd en voorzien van de symbolen van de evangelisten. De deuren worden omkaderd door pilasters in faux-marmer en voorzien van timpanen met moulures. De hal geeft toegang aan de straatkant tot een klein bureau bedekt met een sombere, zeer geornamenteerde, lambrisering in neo-Vlaamse renaissancestijl, met geïntegreerd meubilair en een kleine hoekschouw. De hal geeft eveneens toegang tot een salon met een imposante stenen schouw in neorenaissancestijl met stijlen met leeuwenkop- en houtwerk geornamenteerd met loofwerk en half uitspringende kolommen. In het verlengde daarvan bevindt zich de grote eetkamer en een salon. De vloer is voorzien van parket in keperverband. De muren zijn voor 2/3 bedekt met een lambrisering met gebeeldhouwde panelen en kroonlijsten, onderbroken door twee schouwen. De ene is in rood en zwart marmer en de volgende in blauwsteen geflankeerd door kariatiden en waarvan het achterste gedeelte voorzien is van een tableau met tegels uit Delft. Ze hebben hun oude haardplaten in smeedijzer bewaard. Het houten geverniste plafond wordt geritmeerd door schijnbalken die steunen op gebeeldhouwde consoles. Aan de linkerkant leidt een gang naar de diensttrap, de office en de voormalige keuken. Deze ruimte met octogonaal plan is voorzien van gewelven en wordt gekarakteriseerd door kruisbogen en een impostante

KANSELARIJ

schouwmantel van gotische inspiratie. De muren zijn doorboord door openingen met gebroken bogen, en zoals deze van het sanitair bedekt met tegels uit Delft.

Op het tweede niveau wordt de hal verlicht door een imposante lichtkoepel waarvan het glas beschilderd is met een medaillon met Sint-Michiel te paard. Een monumentale deur met getorste kolommen opent zich naar een salon en een boudoir bedekt met gevernist hout. De centrale ruimte was vroeger gereserveerd voor de belangrijkste slaapkamer, gevolgd door een groot kabinet om zijn toilet te maken gecombineerd met een dressing naar de achtergevel. Het geheel van deze ruimten heeft een decoratie geïnspireerd door de Louis XVI-stijl zoals marmeren schoorsteenmantels, spiegels, beschilderde plafonds (Mars op zijn span, vazen en guirlandes met bloemen, putti, allegorie van België), het geheel omkaderd door lambriseringen met moulures. Opbergruimtes, sanitair en meer bescheiden kamers bevinden zich op de tussenverdiepingen van de eerste en tweede verdieping.

Helemaal bovenaan, bevindt zich boven de ruimte gevormd door de eetkamer, een grote zaal met een hoogte van twee verdiepingen (oratorium). Deze helemaal gelambriseerde ruimte heeft een zichtbaar, bewerkt en rijkelijk gebeeldhouwd, gebinte. De glas-in-loodramen die de muuropeningen versierden zijn vervangen door dubbel glas. De ruimte bevat een impostante schouw met getorste kolommen met daarboven een gebeeldhouwde figuur van Christus als kind. Een galerij verfraait deze ruimte en geeft toegang tot een kleine ruimte met een cassettenplafond. De decoratie is bijzonder verzorgd.

Op het laatste niveau werden de kamers voor het personeel gewijzigd in een klein functieappartement.

Waarde van het goed volgens de criteria die worden bepaald in artikel 206 van het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening.

Historische, esthetische en artistieke waarde

De Koningsstraat verbindt over een tracé van ongeveer 7 kilometer het Koninklijke Paleis van Brussel met het kasteel van Laken. Het project van dit tracé wordt in overweging genomen vanaf de jaren 1820, tijdens het Hollands regime. Zij doorkruist de stad Brussel, Sint-Joost en Schaarbeek en kent verschillende ontwikkelingsfases Zij trekt de hoge bourgeoisie aan die er zich mooie herenhuizen laat optrekken vanaf de jaren 1830. De meerderheid van de gebouwen is in neoclassicistische stijl, andere inspireren zich eerder op de renaissance of zijn in een van de neostijlen die populair waren aan het einde van de 19de eeuw. Hierbij werd steeds de rooilijn gerespecteerd. De percelen aan de achterkant zijn traditioneel bebouwd met gebouwen gewijd aan gemeenschappelijke lokalen of stallingen.

LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
CHANCELLERIE
CHANCELLERIJ

Het imposante herenhuis werd in 1913 opgetrokken door M. Heyninx (1875-1965) in opdracht van Georges Boël. Het vervangt een vroeger herenhuis uit 1863 met identieke gevelindeling.
De familie Boël is een Belgische familie van industriëlen voornamelijk actief in de sector van de siderurgie en de financiën. Ze behoort nog steeds bij de meest invloedrijke en rijkste families van België. Georges Boël is een van de zonen van de beroemde industrieel Gustave Boël (1837-1912) die zijn nam gaf aan de siderurgiefabrieken van La Louvière en die in Sint-Joost-ten-Node zal overlijden. Bij de dood van Gustave zal Georges (?-?) en vooral Pol-Clovis (1868-1941) zijn mandaten overnemen in veel maatschappijen. Georges Boël verdeelde zijn tijd tussen Brussel en het kasteel dat hij had laten optrekken in Falaën.
De stadsresidentie van Georges Böel heeft een representatieve functie en is een veruiterlijking van de leefwijze van de 'industriële' burgerij. Er zijn receptieruimtes met overdadige kwalitatieve decoratie om de gasten te imponeren en ruimtes voor het personeel.

Nadat het gebouw aan de Koningsstraat bewoond werd door de familie Boël, werd het in de tweede helft van de 20ste eeuw gebruikt door de maatschappij van filmdistributie (Metro Goldwyn Mayer) die er zijn activiteiten ontwikkelde (onder meer het optrekken van bureaus, opslagplaatsen en een projectiezaal). De oorspronkelijke decoratie bleef behouden.

Architect en ingenieur Maurice Heyninx werd geapprecieerd door de hoge burgerij. Hij was in dient van het Koninklijk Paleis van 1903 tot 1946 en van 1950 tot 1955 en kreeg vanaf 1913 de titel Architect van de Koninklijke Paleizen. Hij was verantwoordelijk voor het klein onderhoud van de gebouwen en voor de Koninklijke Verzamelingen. Zijn architectonische productie is weinig bestudeerd. Hij realiseerde verschillende herenhuizen in eclectische of Beaux-Artsstijl met een verzorgde afwerking, zoals de villa in Beaux-Artsstijl aan de Horizonlaan 12 in Sint-Pieters-Woluwe. Hij ontwierp eveneens gebouwen met een industrieel karakter zoals de voormalige opslagplaats van de Grand Magasins de la Bourse aan de

Aalststraat 7-11 (beschermd dd. 28/05/1998), de voormalige Fabrique de Veilleuses R. Kleist aan de Nieuwpoortlaan 4-7 en het appartementsgebouw en industrieel complex van papierbedrijf J. Vanderbeuren et Cie aan de Ieperlaan 24-32 in Brussel. Hij ontwierp ook de verbindingsgalerij in glas en ijzer die de sacristie van de Sint-Jacob op Coudenberg verbindt met het Koninklijk Paleis.
De keuze van deze architect, met koninklijke connecties, zoals de familie Boël, is waarschijnlijk niet toevallig en maakt het gebouw nog prestigieuzer en representatiever.

Het Hôtel Boël dat hij opricht aan de Koningsstraat is een heel goed voorbeeld van de eclectische architectuur. Het is buitengewoon representatief voor de conservatieve stroming van de burgerlijke architectuur van voor de Eerste Wereldoorlog die tegengesteld is aan de art nouveau. De architect verenigt hier het regionalistische historicisme met de grote Franse stijlen en refereert naar de katholieke iconografie. De gevel in Beaux-Artsstijl en nog meer het interieur onderscheiden zich door hun kwalitatieve uitvoering. Hij inspireert zich vrij op de Vlaamse renaissance voor onder meer de salons van het gelijkvloers, de eretrap, de keuken, de zaal onder het zichtbare gebeeldhouwde gebinte. We bewonderen in het bijzonder door de behandeling van de houten gebeeldhouwde panelen, de monumentale deuren, stenen gesculpteerde schoorsteenmantels, panelen met tegels uit Delft en vele glas-in-loodramen in het vensterschrijnwerk. Het vocabularium maakt in grote mate allusie op de muziek, religie en de geschiedenis van Vlaanderen en België. Op de bel-étage refereren de salons eerder naar de neo-Louis XVI-stijl. Men vindt er marmeren schouwen, karakteristieke lambriseringen, plafondschilderingen met onder meer putti en allegorieën. Het geheel van parketten en tegels zijn van grote kwaliteit. Haardplaten en oude gesculpteerde elementen en tegels uit Delft zijn vermengd met het decor in het bijzonder in de schouwen. Het is duidelijk dat verschillende elementen uit andere, oudere, gebouwen gerecupereerd werden of verworven op de kunstmarkt. Dit lijkt onder meer het geval te zijn voor de schoorsteenmantel met de kariatiden, de tegels uit Delft en waarschijnlijk grote delen van de merkwaardige ruimte op de hoogste verdieping. De integratie van antieke elementen was gebruikelijk in de woonsten van de hoge burgerij. Het was een manier om aan de industriëlen die op hoog op de sociale ladder geraakt waren een legitimiteit te geven.

De waarde van dit goed is merkwaardig. Het getuigt van het meesterschap van de handwerklieden, waarvan de identiteit tot op heden nog niet achterhaald werd, die de vormen en stijlen uit het verleden herinterpreteren en ze combineren met de technieken en de esthetiek van hun tijd, om een werk van een niet ontkenbare esthetische kwaliteit en grote ornamentele rijkdom te creëren. De interventies à posteriori hebben het binnenhuizenblok kwalitatief aangetast, maar respecteren de oude decors en volumes. Het bijgebouw in de Poststraat waarvan de gevel onveranderd bleef, heeft een directe band met het hoofdgebouw en verdient eveneens bewaard te blijven om de coherentie van het geheel te behouden.

Archief
Gemeentelijk archief van Sint-Joost-ten-Node: Stedenbouw OW 99 (1863), 8552, 8567 (1913) ; 15346 (1957) ; 14413 (1958).

Beknopte bibliografie:
http://www.irismonument.be/nl.Sint-Joost-ten-Node.Koningsstraat.288.html
M. Van Hees, Le château Boël de Falaën, 2007 (http://www.frerealbert.be/fortunes/boel/le-chateau-boel-de-falaen/36/)
P. Van den Eeckhout, G. Vanthemsche (o.l.v.), Bronnen voor de studie van het hedendaagse België. 19de -21ste eeuw, Brussel, 2009., p. 278.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van, 04-04-2019

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, belast met Plaatselijke Besturen, Territoriale Ontwikkeling, Stedelijk Beleid, Monumenten en Landschappen, Studentenaangelegenheden, Toerisme, Openbaar Ambt, Wetenschappelijk Onderzoek en Openbare Netheid

Rudi VERVOORT

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
11-04-2019
Chancellerie - Kanselarij
Hamid MHAOUCHI

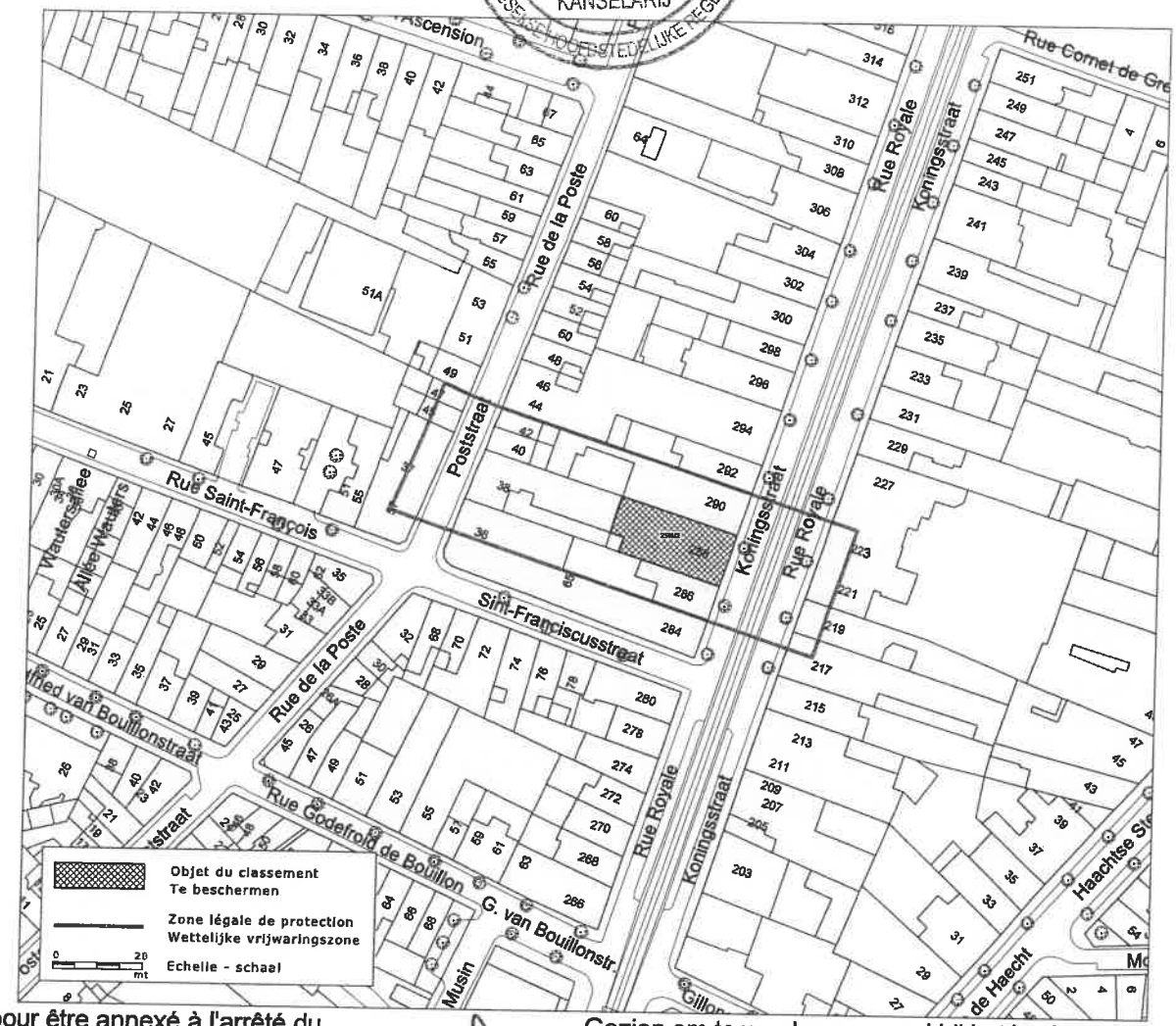
ANNEXE II A L' ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'ANCIEN HOTEL BOEL SIS RUE ROYALE 288 A SAINT-JOSSE-TEN-NOODE

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET VOORMALIGE HOTEL BOEL GELEGEN KONINGSSTRAAT 288 TE SINT-JOOST-TEN-NODE

GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
CHANCELLERIE
KANSELARIJ
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING

DELIMITATION DU BIEN ET DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN HET GOED EN VAN DE VRIJWARINGSZONE

Vu pour être annexé à l'arrêté du,

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, du Développement territorial, de la Politique de la Ville, des Monuments et Sites, des Affaires étudiantes, du Tourisme, de la Fonction publique, de la Recherche scientifique et de la Propreté publique

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor Plaatselijke Besturen, Territoriale Ontwikkeling, Stedelijk Beleid, Monumenten en Landschappen, Studentenaangelegenheden, Toerisme, Openbaar Ambt, Wetenschappelijk Onderzoek en Openbare Netheid

RUDI VERVOORT

Copie certifiée conforme
Voor eensluidend afschrift
11-04-2019
Chancellerie - Kanselarij
Hamid MHAOUCHI